

Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa tilläggspensioner att utgå från allmänna indragningsstaten; given Stockholms slott den 30 januari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Viktor Larsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Larsson anför:

1:o)

Jag anhåller att få till behandling upptaga frågan om pension åt expeditionschefen i kommunikationsdepartementet Wilhelm Fredrik Schalén.

Expeditionschefen Schalén, vilken är född den 14 juni 1858, antogs den 9 juni 1882 till e. o. notarie i Svea hovrätt och den 22 mars 1884 till amanuens i dåvarande civildepartementet samt utnämndes den 31 december 1891 till registrator i nämnda departement. Sedan han den 16 februari 1900 förordnats att tills vidare bestrida ett kansliråds- och byråchefsbete i civildepartementet med åtnjutande av därmed förenade avlöningsförmåner, utnämndes och förordnades han den 31 mars samma år till kansliråd och byråchef i

sagda departement. Vidare förordnades Schalén den 7 december 1917 att från och med den 1 januari 1918 vara expeditionschef i civildepartementet och den 30 juni 1920 att från och med den 1 juli 1920 vara expeditionschef i kommunikationsdepartementet.

På grund av särskilda förordnanden att förvalta expeditionschefsämbetet i civildepartementet har Schalén större delen av åren 1907—1909 och så gott som oavbrutet under åren 1910—1917 förrättat de till nämnda ämbete hörande göromål.

Skyldighet att avgå från expeditionschefsämbetet inträder för expeditionschefen Schalén under loppet av år 1925.

Statskontoret.

På anmodan har statskontoret den 15 oktober 1924 avgivit yttrande i ärendet samt därvid i huvudsak anført:

Expeditionschefen Schalén syntes vid uppnåendet den 14 juni 1925 av den levnadsålder av 67 år, då skyldighet för honom att avgå från befattningen såsom kansliråd i kommunikationsdepartementet inträdde enligt 6 § i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, komma att innehava det för hel pension enligt nämnda lag erforderliga antalet tjänstår samt alltså kunna förklaras berättigad att efter avgången komma i åtnjutande av pension till samma belopp som det för honom gällande pensionsunderlaget 6,996 kronor.

Med hänsyn emellertid till den långa tid, expeditionschefen Schalén bestritt ett ämbete, som i avlöningshänseende jämföras med befattning såsom överdirektör av högre grad, förefölle det billigt, att han även i pensionshänseende jämföras med innehavare av sistnämnda befattning. Pensionsunderlaget för sådan överdirektör utgjorde 7,896 kronor eller alltså 900 kronor mer än det pensionsbelopp, som, på sätt ovan framhållits, författningsenligt tillkomme expeditionschefen Schalén. Härvid torde likväl uppmärksammas, att pensioneringen enligt den civila pensionslagen vilade på ett system med avgifter av befattningshavarna själva, vilka avgifter i genomsnitt beräknades grundläggas $\frac{1}{3}$ av pensionsbeloppet, samt att alltså överdirektör genom sina högre avgifter grundlagt ett pensionsbelopp av 2,632 kronor, medan däremot expeditionschefen Schalén med sina avgifter grundlagt ett pensionsbelopp av endast 2,332 kronor. Med hänsyn härtill torde den tilläggspension, som i detta fall skulle kunna ifrågasättas, böra motsvara allenast den del av förenämnda skillnadsbelopp å 900 kronor, som beräknades bli bekostad av statsmedel, eller alltså 600 kronor.

På grund av vad sålunda anförts finner statskontoret anledning föreligga att hos riksdagen utverka medgivande därtill, att expeditionschefen Schalén må från och med dagen näst efter den, då efter avsked från kanslirådsbefattningen förordnandet för honom å expeditionschefsämbetet upphör, åtnjuta utöver honom författningsenligt tillkommande pension en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor årligen.

Departements-
chefen.

I betraktande av den långa tid, expeditionschefen Schalén bestritt expeditionschefsämbetet, anser jag det skäligt, att han erhåller en pension, som svarar mot de med nämnda ämbete förenade avlöningsförmånerna. Jag vill därför föreslå, att Schalén utöver den honom såsom kansliråd tillkommande pension beredes en tilläggspension, och ansluter jag mig beträffande storleken av sistnämnda pension till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att expeditionschefen i kommunikationsdepartementet Wilhelm Fredrik Schalén må från och med dagen näst efter den, då efter avsked från kanslirådsbefattningen förordnandet för honom å expeditionschefsämbetet upphör, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor.

2:o)

I skrivelse den 1 september 1924 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjort framställning i fråga om pension åt chefen för styrelsens hamnavdelning, byråchefen hos styrelsen, överstelöjtnanten i väg- och vattenbyggnads-kåren Ossian Zacharias Ekdahl.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande:

Ekdahl, som är född den 28 juni 1858, tjänstgjorde såsom biträdande ingenjör i östra väg- och vattenbyggnadsdistriktet åren 1884—1885 och 1888—1890 under tillhoppa 2 år $\frac{1}{2}$ månad samt i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under tiden 1 februari 1892—1 december 1894. Sistnämnda dag utnämndes han till distriktsingenjör i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, varefter han befordrades till byråingenjör i styrelsen 1900, till distriktschef i sistberörda distrikt 1902 samt till byråchef i styrelsen 1903. Efter det 1913 års riksdag jämte beviljande av anslag för utförande av vissa fiskehamnar medgivit, att kostnaden för anordnande under byggnadstiden av en särskild hamnavdelning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finge utgå från de för byggande av fiskehamnarna anslagna medel, har Ekdahl, jämlikt särskilda förordnanden av Kungl. Maj:t, alltsedan den 1 maj 1913 uppehållit befattningen såsom chef för nämnda hamnavdelning. Under denna tid har Ekdahl från de av riksdagen för fiskehamnsbyggandet anvisade extra anslagen åtnjutit arvode med ett av statsmakterna bestämt årligt belopp, som efter hand ökats, så att det från och med den 1 januari 1922, då det nya avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk trädde i kraft, utgår med 15,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför, att Ekdahls arvode såsom chef för styrelsens hamnavdelning motsvarade 2:a lönegraden av avdelningen A i den i nyssberörda avlöningsreglemente intagna löneplanen (överdirektör av högre lönegrad). Då vid bestämmandet av pension åt Ekdahl den omständigheten, att han uppburit sitt arvode från ett extra anslag, icke syntes böra försätta honom i sämre ställning än de tjänstemän, som från ordinarie anslag åtnjöt löne med samma belopp som Ekdahl, hemställer styrelsen om vidtagande av åtgärder för att Ekdahl måtte berättigas att vid avgången från sin befattning såsom chef för hamnavdelningen åtnjuta pension med belopp, som tillkomme tjänsteman i 2:a lönegraden av avdelning A i den i omförmälda avlöningsreglemente intagna löneplanen.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsen.

Statskontoret.

I utlåtande den 28 oktober 1924 har statskontoret i huvudsak anfört:

För byråchefen Ekdahl inträdde vid uppnående den 28 juni 1925 av 67 levnadsår skyldighet att avgå från byråchefstjänsten enligt föreskrift i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, och syntes han vid berörda tidpunkt komma att innehava det för hel pension i hans tjänst föreskrivna antalet av 35 för pension enligt nämnda lag beräknliga tjänstår och alltså kunna förklaras berättigad att efter avgången åtnjuta hel pension, motsvarande det för honom gällande pensionsunderlaget, 6,996 kronor.

Beträffande förslaget att bereda Ekdahl en mot hans avlöning såsom chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning svarande pension av 7,896 kronor erinrade statskontoret, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin till grund för statsmakternas beslut år 1913 om inrättande av en särskild hamnavdelning inom styrelsen liggande framställning föreslagit, att den avdelningschef, som skulle leda och ansvara för arbetet å nämnda avdelning, skulle med hänsyn till uppdragets särskilda vikt och betydelse samt därtill, att det vore av tillfällig natur och icke att jämföra med ordinarie lön på stat och därmed förenade förmåner, erhålla ett arvode av 12,000 kronor, att det sålunda föreslagna arvodet emellertid ansågs väl högt och av föredragande departementschefen befanns böra bestämmas till 10,000 kronor samt att riksdagen i berörda hänseende icke framställde någon erinran. Såsom framginge av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förevarande skrivelse, hade arvodet sedermera gång efter annan höjts, och uppginge det nu till 15,000 kronor för år eller samma belopp, som i avlöning tillkomme överdirektör av högre lönegrad.

Att tillfälligt uppdrag, om än — såsom i detta fall — ganska långvarigt, skulle föranleda till beredande av särskild pensionsförmån, förefölle statskontoret betänkligt och hade under likartade omständigheter hittills icke förekommit, såvitt för statskontoret vore bekant. Visserligen hade riksdagen år 1919 på framställning av enskilda motionärer medgivit, att till f. d. byråchefen F. H. Schlytern finge utöver den honom författningsenligt tillagda pensionen utgå en tilläggspension från allmänna indragningsstaten; men grunden till detta medgivande torde vara att finna däri, att Schlytern, som nödgats avgå under år 1908 kort innan ny löneroglering genomförts med därav följande pensionsförbättring och därför kommit i åtnjutande av pension å endast 5,000 kronor, *efter avskedstagandet* fortfarande liksom alltifrån 1902 års lönerogleringskommittés tillsättande varit kommitténs ordförande och därunder utfört ett lika mödosamt som förtjänstfullt och gagnande arbete.

Den omständigheten, att byråchefen Ekdahl alltsedan den 1 maj 1913 i stället för det arbete, som ålegat byråchefen å tekniska byrån i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, fullgjort uppdrag såsom chef för den hos styrelsen tillfälligt inrättade hamnavdelningen och därvid åtnjutit icke obetydligt högre ersättning än som eljest tillkommit honom, syntes icke i och för sig böra föranleda till att han dessutom för detta tillfälliga uppdrag bekomme högre pension än den, som författningsenligt tillkomme honom såsom byråchef.

Skulle likväl någon tilläggspension anses böra beredas byråchefen Ekdahl, syntes dock beloppet böra med hänsyn till att avgifter erlagts endast för den pension, som författningsenligt intjänats, begränsas till 600 kronor, motsvarande $\frac{2}{3}$ av skillnaden mellan byråchefs och överdirektörs av högre lönegrad pensioner, på sätt statskontoret haft tillfälle att närmare utveckla i sitt utlåtande den 15 oktober 1924 i fråga om beredande av tilläggspension åt expediteschefen W. F. Schalén.

Även om befattningen såsom chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning icke uppförts å ordinarie stat, synas de krävande och ansvarsfulla arbetsuppgifter, som äro förenade med befattningen, samt den jämförelsevis långa tid, Ekdahl uppehållit densamma, utgöra omständigheter, som tala för att Ekdahl i pensionshänseende erhåller en något bättre ställning än han enbart genom pension såsom byråchef kommer att intaga. Med hänsyn härtill vill jag ej motsätta mig, att Ekdahl beredes en tilläggspension, och torde denna, på sätt statskontoret föreslagit, böra bestämmas till 600 kronor.

Departements-
chefen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning, byråchefen i styrelsen Ossian Zacharias Ekdahl må från och med dagen näst efter den, då efter avsked från byråchefsbefattningen förordnandet för honom såsom chef för hamnavdelningen upphör, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor.

Till vad departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.
